

його уточнення / Т. Маматова // Вісник державної служби України. - 2004. - № 1. - С. 23-26.

27. Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності: Закон України від 5 квітня 2007 р. // Відомості Верховної Ради України. - 2007. - №29. - Ст.389.

28. Лімська декларація керівних принципів контролю [Електронний ресурс]: Режим доступу: <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1014.3305.0>.

29. Андрийко О.Ф. Контроль в демократическом государстве: проблемы и тенденции. - К.: Научная мысль, 1994. - 116 с.

30. Сушинський О. Методи та форми здійснення контрольної влади / О. Сушинський // Вісник УАДУ. - 2002. - № 2. - С. 54-61.

31. Стародубцева Т.Л. Щодо мети та принципів здійснення органами внутрішніх справ контролю господарської та підприємницької діяльності / Т.Л. Стародубцева // Митна справа. - 2011. - №3 (75), частина 2. - С.20-23.

32. Клим О.В. Адміністративно-правове регулювання підприємницької діяльності в Україні. Автореф. дис. к.ю.н., 12.00.07. / К., 2009 - 21 с.

УДК 346.93

Ніколенко Л.М., професор кафедри господарського,
цивільного та трудового права
Маріупольського державного університету

Порядок перегляду судових актів за нововиявленими обставинами у господарському судочинстві

У статті здійснено дослідження порядку перегляду судових актів за нововиявленими обставинами у господарському судочинстві. Визначені випадки зупинення і припинення провадження у справі про перегляд судового акта за нововиявленими обставинами. Запропоновано доповнення Господарського процесуального кодексу України нормами щодо прийняття заяви до провадження судом, що прийняв рішення, ухвалу або постанову, а також щодо підготовки до судового засідання з перегляду за нововиявленими обставинами.

Ключові слова: перегляд, судовий акт, рішення, нововиявлені обставини, господарський суд.

В статье проведено исследование порядка пересмотра судебных актов по вновь открывшимся обстоятельствам в хозяйственном судопроизводстве. Определены случаи приостановки и прекращения производства по делам о пересмотре судебного акта по вновь открывшимся обстоятельствам. Предложены дополнения в Хозяйственный процессуальный кодекс Украины нормами относительно принятия заявления к производству судом, принявшим решение, определение или постановление, а также о подготовке к судебному заседанию по пересмотру по вновь открывшимся обстоятельствам.

Ключевые слова: пересмотр, судебный акт, решение, вновь открывшиеся обстоятельства, хозяйственный суд.

The paper studies the procedure of judicial review of acts to new circumstances in the commercial proceedings. Identified cases of suspension and termination of the proceedings for review of the act to new circumstances. Proposed amendments of the Commercial Code of Ukraine regarding the rules of the application to proceedings before the court that made the decision, ruling or order, as well as to prepare for the hearing of the review to new circumstances.

Key words: view, judicial act, decision, new circumstances, the Commercial Court.

Постановка проблеми. Чинне господарське процесуальне законодавство, порядок організації діяльності господарських судів, висока професійна підготовка суддів повинні забезпечити ухвалення законних і обґрунтованих судових актів. Але деякі судові акти, що визначають юридичні відносини між сторонами, мають судову помилку, тому не завжди є остаточною. Ефективна система перегляду судових актів “ це показник високого рівня і якості здійснення правосуддя в країнах з розвинутою правовою системою. Інститут перегляду судових актів, які набрали законної сили, за нововиявленими обставинами з часів його становлення до сьогодення залишається додатковою гарантією і можливістю реалізації основного положення процесуального права “ відновлення порушеного права і охоронюваного законом інтересу. Перегляд судових актів за нововиявленими обставинами разом із розглядом справи в апеляційному і касаційному порядку забезпечує перевірку законності та обґрунтованості вирішення господарських справ. Усі провадження предметного об’єднання правових інститутів перегляду судових актів покликані сприяти належному здійсненню правосуддя. Треба зазначити, що процесуальне законодавство не містить чіткого порядку розгляду заяви про перегляд судових актів за нововиявленими обставинами, не розкриває етапи провадження за нововиявленими обставинами. Не визначення цих питань у законодавстві ставить під загрозу прийняття законного та обґрунтованого рішення. Вищезазначеним обґрунтовується актуальність та своєчасність дослідження.

Стан дослідження. Деякі аспекти провадження з перегляду судових актів за нововиявленими обставинами досліджували О. Колобродова [1], С. Степанов [2], В. Галкин [3], Д. Притика [4] та інші вчені-процесуалісти, але питання щодо про прийняття заяви до провадження судом, порушення провадження з перегляду судових актів за нововиявленими обставинами та особливості розгляду справи залишилися поза увагою дослідників.

Метою статті є дослідження порядку перегляду судових актів за нововиявленими обставинами у господарському судочинстві, визначення особливостей, надання рекомендацій щодо змін та доповнень Господарського процесуального кодексу України, що представляється важливим як з точки зору теорії господарського процесу, так і з точки зору судової практики, а саме, практики реалізації відповідних процесуальних норм.

Виклад основних положень. З метою виявлення, встановлення та усунення судових помилок Господарський процесуальний кодекс України (далі – ГПК) містить норми щодо процесуального порядку порушення, підготовки і перегляду судових актів за нововиявленими обставинами та перегляду справи, який має свої особливості. Відповідно до ст. 113 ГПК заява про перегляд судового рішення подається до господарського суду, який прийняв судове рішення, де вона реєструється з дотриманням порядку, передбаченого ч. 2, 3 ст. 2-1 ГПК. Заявник зобов’язаний надіслати іншим сторонам копії заяви та доданих до неї документів. До заяви додаються документи, що підтверджують надіслання копії заяви іншим сторонам та документ про сплату судового збору.

Згідно зі ст. 114 ГПК рішення і ухвали, що набрали законної сили і прийняті судом першої інстанції, переглядаються господарським судом, який прийняв ці судові рішення. Перегляд за нововиявленими обставинами постанов і ухвал апеляційної і касаційної інстанцій, якими змінено або скасовано судові рішення суду першої інстанції, здійснюється судом тієї інстанції, яким змінено або прийнято нове судові

рішення. Згідно з п. 8.2 Постанови Пленуму Вищого господарського суду України «Про деякі питання практики перегляду рішень, ухвал, постанов за нововиявленими обставинами» перегляд судового рішення за нововиявленими обставинами здійснюється тим господарським судом, який прийняв це рішення, але в іншому складі суду, оскільки, за приписом ст. 20 ГПК, суддя, який брав участь у розгляді справи, не може брати участь у перегляді прийнятого за його участю судового рішення за нововиявленими обставинами. Втім, обмеження, передбачені зазначеною нормою ГПК, поширюються тільки на суддів, які приймали та підписували саме те судові рішення, що переглядається за нововиявленими обставинами, і не стосується суддів, якими приймалися постанови за результатами апеляційного чи касаційного перегляду цього ж судового рішення чи інших судових рішень у відповідній справі. Наведене стосується й тих випадків, коли рішення суду першої інстанції було частково скасоване в апеляційному чи в касаційному порядку, а в іншій частині залишено без змін. Що ж до постанов апеляційної і касаційної інстанцій, якими змінено чи скасовано рішення суду першої інстанції, то їх перегляд за нововиявленими обставинами здійснюється не місцевим судом, а судом тієї інстанції, яким змінено або прийнято нове судові рішення (ч. 2 ст. 114 ГПК). У випадках, коли після перегляду судового рішення в апеляційному або касаційному порядку воно було залишене без змін, перегляд його за нововиявленими обставинами здійснюється тим судом першої інстанції, який прийняв це судові рішення, незалежно від того, що воно було предметом перегляду в апеляційному та касаційному порядку [5].

Для порушення провадження з перегляду за нововиявленими обставинами необхідно виконання певних передумов та умов, які суддя повинен перевірити до відкриття провадження у справі. Необхідно відзначити, що в ГПК відсутні норми, які регламентують стадію порушення провадження за переглядом судових актів за нововиявленими обставинами. Так, у законі не передбачені правила здійснення суддею процесуальних дій після прийняття заяви про перегляд судового акта за нововиявленими обставинами, що, на наш погляд, потребує удосконалення. У зв'язку з цим на досліджувану стадію господарського судочинства аналогічно розповсюджують дії правила порушення провадження в апеляційній та касаційній інстанціях [1, с. 60–71], а також норм, що покладають на суди обов'язок проведення підготовки розгляду в порядку ст. 113 ГПК справи до судового засідання у зв'язку з нововиявленими обставинами відповідно до вимог ст. 61–65, ст. 74–82-1 ГПК.

Суддя після прийняття заяви зобов'язаний винести ухвалу про порушення провадження за нововиявленими обставинами. У ній треба вказати процесуальні дії, які слід зробити сторонам, іншим особам, які беруть участь у справі, і строки здійснення цих дій для забезпечення правильного і своєчасного розгляду заяви про перегляд за нововиявленими обставинами рішення, ухвали, постанови в судовому засіданні. Тим часом законодавче вирішення цієї проблеми у розділі XIII ГПК відсутнє. З метою заповнення прогалини вважаємо за необхідне ст. 113-1 ГПК викласти в такій редакції:

«Стаття 113-1. Прийняття заяви до провадження судом, що прийняв рішення, ухвалу або постанову.

Заява про перегляд за нововиявленими обставинами рішень, ухвал, постанов суду, які набрали законної сили, подана з дотриманням вимог, що висуваються цим Кодексом до її форми і змісту, приймається до провадження судом, що прийняв рішення, ухвалу або постанову, де вона реєструється з дотриманням порядку,

передбаченого частиною третьою статті 2-1 цього Кодексу.

У разі порушення вказаних вимог суд, що прийняв рішення, ухвалу або постанову, повертає заяву в порядку, передбаченому статтею 113-2 цього Кодексу.

Питання про прийняття заяви до провадження судом, що прийняв рішення, ухвалу, постанову, вирішується суддею одноосібно у триденний строк із дня її подання до вказаного суду.

Про прийняття заяви суддя виносить ухвалу, якою порушує провадження за нововиявленими обставинами. В ухвалі вказуються час і місце проведення судового засідання з розгляду заяви про перегляд за нововиявленими обставинами рішення, ухвали, постанови суду, які набрали законної сили».

Особа, яка подає заяву про перегляд акта господарського суду за нововиявленими обставинами, повинна довести свою позицію, надати всі аргументи. Активна позиція заявника та інших учасників процесу перегляду стає гарантією захисту прав таких осіб [2, с. 108–115].

На наш погляд, суддя зобов'язаний здійснити підготовчі дії до розгляду заяви, оскільки, наприклад, не кожна обставина автоматично спричиняє перегляд судового акта за нововиявленими обставинами. Перш ніж дійти висновку щодо юридичного значення такої обставини, суду треба переконатися в тому, чи відноситься цей факт до цієї справи, наскільки він важливий і як вплинув або міг вплинути на прийняття незаконного і необґрунтованого рішення, ухвали. Тому потрібна діяльність судді щодо витребування справи та її вивчення. Важливим моментом на етапі підготовки є витребування і забезпечення доказів, а також дослідження акта, який набрав законної сили та який встановив нововиявлені обставини, передбачені ст. 112 ГПК [3, с. 41].

Слід визнати, що порушення провадження за нововиявленими обставинами та його підготовка є першою стадією провадження, яка проходить такі етапи: а) прийняття судом (суддею) заяви про перегляд судового акта за нововиявленими обставинами; б) винесення судом (суддею) ухвали про порушення провадження за нововиявленими обставинами; в) винесення суддею ухвали про призначення судового засідання за переглядом судового акта за нововиявленими обставинами.

Що стосується другої стадії провадження за нововиявленими обставинами, то нею є розгляд заяви про перегляд за нововиявленими обставинами рішень, ухвал, постанов суду, що здійснюється в два етапи: а) розгляд заяви про перегляд за нововиявленими обставинами судових актів на судовому засіданні; б) прийняття судом ухвали, рішення, постанови згідно зі ст. 114 ГПК.

У розгляді заяви беруть участь такі учасники: 1) суддя або судді, якщо справа розглядається колегіально; 2) сторони та треті особи; 3) особи, які вступають у процес із метою захисту державних і суспільних інтересів (прокурор, державні та інші органи); 4) особи, які залучаються до процесу для надання пояснень і висновків (посадові особи та інші працівники підприємств, установ, організацій, експерт тощо) [4, с. 63].

Основним для провадження в суді в досліджуваній стадії процесу є предмет доказування, тобто коло фактів, що підлягають встановленню. Він відрізняється від фактів, що встановлюються при вирішенні справи по суті або при розгляді справи в апеляційному чи касаційному порядку. Предмет доказування у процесі розгляду справ за нововиявленими обставинами визначається, перш за все, підставами цього виду перегляду, але не вичерпується ними. Коло фактів, що підлягають встановленню, включає не лише факти, що можуть бути підставами скасування обставин, які володіють

низкою вищеназваних ознак, але і повноваження, і своєчасність звернення заявника до суду. Водночас суди нерідко перегляд за нововиявленими обставинами перетворюють на розгляд справи по суті, зокрема, приймають і вирішують на цій стадії зустрічні позови, необгрунтовано змінюючи і розширюючи предмет доказування за заявою про перегляд. Суд у досліджуваній стадії судочинства встановлює не лише факти, істотні для перегляду рішення, ухвали і постанови (тобто підстави перегляду), але й факти, істотні для самої стадії перегляду, наприклад, факти, що свідчать про час відкриття нововиявлених обставин, про своєчасність звернення заявника до суду та ін. Ці факти також слід вважати такими, що мають відношення до рішення, яке переглядається, та істотні для нього. У той же час вони нетотожні першій групі фактів. Встановлення будь-яких фактів, як правило, можливе лише за допомогою доказів. Тому важливим є питання про тягар доказування на цій стадії судочинства. Слід вважати, що заявник, незалежно від того, яке процесуальне положення він займав у первинній стадії судочинства, завжди зобов'язаний надати суду докази підстави своєї заяви. Будь-яка інша особа, яка бере участь у справі та висуває заперечення проти фактів, що обгрунтовують заяву, також зобов'язана ці заперечення довести. Вочевидь, такою особою буде у першу чергу той учасник процесу, інтереси якого зачіпатимуться в результаті скасування акта правосуддя і подальшого прийняття нового акта.

У процесі перегляду судових актів за нововиявленими обставинами можливо зупинення і припинення провадження у справі. Здавалося б, це питання законодавчо врегульоване. Проте в Постанові Пленуму ВГСУ наведені додаткові підстави для зупинення і припинення справи на досліджуваній стадії господарського судочинства. Якщо згідно зі ст. 91 ГПК справа разом з апеляційною скаргою та заявою про відновлення пропущеного строку подання апеляційної скарги (тобто коли рішення місцевого господарського суду вже набрало законної сили) надсилається до апеляційної інстанції, а до місцевого господарського суду надходить заява про перегляд його рішення за нововиявленими обставинами, відповідний господарський суд письмово повідомляє про це суд апеляційної інстанції і виносить ухвалу про відкладення вирішення питання про прийняття зазначеної заяви до провадження до повернення матеріалів із суду апеляційної інстанції. Якщо судове рішення апеляційною інстанцією буде залишене без змін, справа підлягає поверненню до місцевого господарського суду для розгляду заяви про перегляд судового рішення за нововиявленими обставинами. Якщо ж судове рішення буде скасоване апеляційною інстанцією, то заява про перегляд рішення за нововиявленими обставинами підлягає поверненню заявникові місцевим господарським судом без розгляду, про що виноситься ухвала.

У випадках, коли справу надіслано до касаційної інстанції, а до місцевого або апеляційного господарського суду надійшла заява про перегляд судового рішення за нововиявленими обставинами, відповідний суд виносить ухвалу про відкладення вирішення питання про прийняття зазначеної заяви до провадження до повернення матеріалів справи із суду касаційної інстанції [5]. Вказані роз'яснення Пленуму ВГСУ мають практичне значення і мають потребу, на наш погляд, у законодавчому закріпленні. У зв'язку з цим пропонується доповнити ГПК ст. 113-5, виклавши її у такій редакції: «Стаття 113-5. Зупинення і припинення провадження у справі про перегляд судового акта за нововиявленими обставинами.

1. Провадження у справі зупиняється у таких випадках:

1) у випадку, якщо після прийняття до провадження господарським судом заяви

про перегляд судового акта за нововиявленими обставинами є підстави, передбачені статтею 79 цього Кодексу, господарський суд має право зупинити провадження у справі.

2. Провадження у справі зупиняється в порядку, передбаченому статтею 79 цього Кодексу.

3. Провадження у справі припиняється у разі, якщо є підстави, передбачені у статті 80 цього Кодексу.

Порядок і наслідки припинення провадження у справі визначаються статтею 80 цього Кодексу».

Прийняття та розгляд заяви про перегляд судового рішення за нововиявленими обставинами не означає обов'язкового скасування чи зміни рішення, що переглядається. Результат перегляду повинен впливати з оцінки доказів, зібраних у справі, і встановлення господарським судом на основі цієї оцінки наявності або відсутності нововиявлених обставин, визначення їх істотності для правильного вирішення спору або розгляду справи про банкрутство. Господарський суд вправі змінити або скасувати судові рішення за нововиявленими обставинами лише за умови, що ці обставини впливають на юридичну оцінку обставин, здійснену судом у судовому рішенні, що переглядається. За чинним законодавством досліджувана стадія господарського судочинства завершується прийняттям: 1) рішення " у разі зміни або скасування рішення; 2) постанови " у разі зміни або скасування постанови; 3) ухвали " у разі зміни чи скасування ухвали або залишення рішення, ухвали, постанови без змін.

Стадія перегляду судового акта за нововиявленими обставинами може завершитися прийняттям судового акта, що залишає судовий акт, який переглядається, без змін. Такий судовий акт може бути прийнятий у таких випадках:

1) за умови встановлення судом відсутності передбачених законом підстав до його скасування, встановлених ст. 112 ГПК. Відсутність можливості для скасування за підставами, передбаченими ст. 112 ГПК, слід розуміти: по-перше, у тому сенсі, що суд не встановив фактичні обставини, на які посилався заявник; по-друге, що суд встановив фактичні обставини, на які посилався заявник, але ці обставини, згідно зі ст. 112 ГПК, не є нововиявленими чи новими;

2) за умов встановлення пропуску заявником передбаченого законом однієї-сячного строку на звернення до суду з причин, визнаних судом неповажними. Згідно зі ст. 113 ГПК заява про перегляд судового рішення господарського суду з підстави, передбаченої п. 1 ч. 2 ст. 112 ГПК, може бути подана не пізніше трьох років із дня набрання судовим рішенням господарського суду законної сили.

Інший вид судових актів, якими можна завершити стадію перегляду за нововиявленими обставинами, це судові акти, якими акт правосуддя, що набрав законної сили, скасовується. Тобто ці судові акти можуть бути прийняті судом лише у разі, коли встановлені підстави для скасування рішень, передбачені ст. 112 ГПК. При цьому заява має бути подана своєчасно або пропущений з поважної причини строк для подання заяви відновлений судом. Тут, перш за все, заслуговує на увагу питання про поворот виконання, здійсненого за скасованим рішенням. Деякі вчені підкреслюють, що норми законодавства, які передбачають можливість повороту виконання рішення, не поширюються на стадію перегляду за нововиявленими обставинами, але ці норми необхідно удосконалювати. Зокрема, пропонується передбачити можливість повороту виконання рішення, коли позивачу були відомі істотні

для справи обставини або факт скасування преюдиціального акта для рішення, що приймається, а він ці обставини приховав від суду, внаслідок чого було прийняте неправильне рішення [6, с. 34]. Абсолютно справедливо, підкреслює О. М. Резуненко, що таке розширення підстав повороту виконання рішення дозволить на практиці ефективніше захищати порушені або оспорювані права та охоронювані законом інтереси громадян і юридичних осіб [7, с. 145].

Рішення, ухвала, постанова, прийняті за результатами перегляду судових рішень за нововиявленими обставинами, надсилаються сторонам, прокурору у п'ятиденний строк із дня їх прийняття. Треба зазначити, що рішення господарського суду за результатами перегляду справи за нововиявленими обставинами може бути оскаржено та переглянуто в апеляційному, касаційному порядку та у Верховному Суді України.

Уявляється доцільним передбачити право суду одночасно із прийняттям судового акта приймати і окремі ухвали у зв'язку з недобросовісною поведінкою окремих учасників процесу, які умисне приховали істотні для справи обставини. Окремі ухвали можуть бути винесені також і відносно тих осіб, несумлінне відношення яких до своїх службових обов'язків призвело до того, що суду і заявнику виявилися невідомими істотні для справи обставини. Наприклад, окремі ухвали слід виносити в тих випадках, коли посадовими особами прокурорсько-слідчих або інших компетентних органів у прийнятих ними актах, преюдиціальних для рішень, внаслідок недбалості неправильно встановлені факти, що викликають скасування рішень суду згідно із п. 2 ст. 112 ГПК. Винесення таких окремих ухвал сприяло б зміцненню законності, підвищенню особистої відповідальності посадових осіб, які виносять акти.

Висновок. На підставі вищезазначеного слід визнати необхідним закріплення в ГПК України чіткого механізму порядку перегляду за нововиявленими обставинами, що усуне можливість двозначного тлумачення даних норм та зловживань при здійсненні перегляду судових актів за нововиявленими обставинами. Проведення з перегляду за нововиявленими обставинами можливо зрозуміти, як сукупності послідовно вчинюваних дій управненими особами та господарським судом для перегляду законності та обґрунтованості судових актів, які набрали законної сили у зв'язку з відкриттям нововиявлених або нових обставин, які не були и не могли бути відомі заявнику при первинному судовому розгляді з метою захисту порушених або оспорюваних прав й охоронюваних законом інтересів учасників господарського судочинства. Подальше вдосконалення законодавчої регламентації процесуальних дій на стадії перегляду судових актів за нововиявленими обставинами, поза сумнівом, сприятиме здійсненню правосуддя на цій стадії судочинства.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Колобродова О. В. Місце та значення перегляду судових актів у зв'язку з нововиявленими обставинами в цивільному процесі / О. В. Колобродова // Вісник Вищої ради юстиції. – 2011. – № 3 (7). – С. 60–71.
2. Степанов С. В. Доказування на стадії перегляду господарської справи за нововиявленими обставинами / С. В. Степанов // Вісник Одеського національного університету. – 2007. – Т. 12. – Вип. 12. – С. 108–115. – (Серія «Правознавство»).
3. Галкин В. Пересмотр решений по вновь открывшимся обстоятельствам / В. Галкин, Н. Громов, С. Черуков // Российская юстиция. – 1999. – № 6. – С. 40–41.
4. Притика Д. М. Арбітражний процес: законодавство та практика застосування : навч. посібник : в 2-х ч. / Д. М. Притика, М. І. Тітов – Х. : Консум, 1999. – Ч. 2. – 432 с.

5. Про деякі питання практики перегляду рішень, ухвал, постанов за нововиявленими обставинами [Електронний ресурс]: Постанова Пленуму Вищого господарського суду від 26.12.2011 р. № 17. "Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0017600-11>

6. Цыбулевская О. Поворот исполнения решения ввиду открытия новых обстоятельств / О. Цыбулевская, Н. Громов // Законность. — 2000. — № 4. — С. 34–35.

7. Резуенко А. Н. Пересмотр судебных актов вступивших в законную силу, по вновь открывшимся обстоятельствам : дис. канд. юрид. наук : спец. 12.00.15 / Резуенко Александр Николаевич. — Волгоград, 2001. — 157 с.

УДК 342.95

Любімова С.Ю., к.ю.н., директор товариства з обмеженою відповідальністю «Наутілус»

Правовий статус учасників юрисдикційних адміністративних проваджень у сфері господарської діяльності

У статті досліджено сутність і особливості правового статусу учасників юрисдикційних адміністративних проваджень у сфері господарської діяльності, розкриваються його складові елементи.

Ключові слова: юрисдикційне адміністративне провадження, учасники, правовий статус, права, обов'язки.

В статье исследована сущность и особенности правового статуса участников юрисдикционных административных производств в сфере хозяйственной деятельности, раскрываются его составляющие элементы.

Ключевые слова: юрисдикционное административное производство, участники, правовой статус, права, обязанности.

The article examines the nature and characteristics of the legal status of participants jurisdictional administrative proceedings in economic activity, revealed its components.

Keywords: jurisdictional administrative proceedings, members, legal status, rights, duties.

Постановка проблеми. У сучасних умовах господарювання одним із напрямків підвищення ефективності юрисдикційних адміністративних проваджень у сфері господарської діяльності є не тільки визначення й закріплення переліку їх учасників, а й удосконалення правового статусу останніх. Цілком очевидно, що будь-яке провадження у досліджуваній галузі складається з комплексу взаємодоповнюючих і взаємопов'язаних дій уповноважених органів державної влади та інших осіб, які беруть участь у провадженні. У даному контексті вагома роль відводиться державним органам і громадським організаціям, їх посадовим особам, які здійснюють передбачені законодавством заходи щодо виявлення та попередження адміністративних правопорушень і адміністративних проступків, застосування відповідних стягнень тощо. У свою чергу, у юрисдикційних адміністративних провадженнях фігурують й учасники, які захищають свої інтереси або сприяють ходу провадження. Для забезпечення законності, правопорядку та підвищення ефективності адміністративного процесу важливе значення має належний рівень законодавчої регламентації правового статусу кожної групи учасників адміністративної юрисдикції. Тому розробка й подальший розвиток концепції правового статусу суб'єктів юрисдикційних адміністративних